

Милан Ђокић

Надахнућа нове слике

Питање комплетне слике поставља се у целој сложености проблема. Међутим, некакав страх је пред тим, боље рећи танка језа. Бављење уметношћу доноси изузетно одговорност, као и бављење свим озбиљним делатностима. Шта је слика у својим крајњим порукама?

Да ли је могуће сада, питао сам се у дискусији с Гергељом пре пар година насликати романтичну слику? Питање нам се наметнуло из одушевљења и тако рећи случајно. А да она ухвати нешто од оних чудноватих пулсирања времена садашњег. Привидно мирна, објективна да буде и да се не намеће. Истовремено да буде лепа, да зрачи и да је људи пожелеле. То свакако није романтика какву знамо и какву смо склонили да предочимо. То би пре била романтика која би ишла дотле да поремети неки логички ред ствари и њихово нелогично одрицање. Пре самог питања израза стоји питање избора. Искушење у надахнутом новом врши надвладавање усвојеног, изазива грч који га поништава. Младост тога што дође затим бори се да стане на ноге.

Да би се насликало надахнуто треба да прође дуго времена да би проблеми једне генерације дошли до пуног изражаја, до пуне зрелости.

Односи су у непрестаном кретању, односи међу станицама поимања слике, и слика је већ сутра оно што није била данас. Ово пре свега мислим на данашњу слику, на услове и предубеђења које она треба да садржи, и шта она стварно садржи у својој сложеној грађевини.

Нешто насликати или не, нешто унети у слику или не, то није само питање избора, то је чини ми се и питање ослобађања.

Ако осетимо да смо ослобођени толико да можемо унети све у слику, треба унети све. Дотле сликати онај избор, што само осећање, сродност и идентифицирање са тим садржајем налажу.

Слика истовремено и јесте и није оно што представља. Апсолутна реалност је и негација те реалности. Оно што видимо, баш како видимо наводи нас на помисао да је то тако. А кад покушамо да га представимо онда обарамо и логику, а тиме и све дотадашње сазнање и улазимо у један чудан простор могућности док се не зароби оно што нам се чини најнеухватљивије.

То што је у слици, запитамо ли се понекад: је ли то било у нама, или у једној објективној реалности, или можда на бесконачној временској траци, као једно материјализовано стање које се конкретизовало у материју боје, а које има моћ да нам побуђује дух, да га храни, да му отвара просторе.

Шта то данашња слика поставља као захтеве и чему тежи? Шта се то изменило у односу на претходну епоху апстракције и фигурације? Оне фигурације која је била оквир општих схватања и сагледавања? И може се рећи оне прелазне фигурације која је настала после искустава оп-арта, поп-арта, минимал арта, концептуалног схватања.

Изменило се у бити схватање о реалном-објективном, у светлости новог хуманизма.

Вредновања и преиспитивања саме слике су се померала, и опет остављани су отвори, када је у крајњој конзеквенци апстракције дошло до уништења слике, тј. одузимањем свих њених битних својстава, ако за појам слике узмемо једну класичну слику. Генерација која долази требала је да негира потпуно то њено уништење, и да јој мало по мало враћа њену битност, да би је отворила за нова гледања и нова тумачења. У том ослобађању се отворила нова значења одједном. Требало је доћи до тога да се може насликати све, унети све у слику, и све садржаје насликати данашњим начином виђења. Може се приметити да су се и значења неких апстрактних слика померила, па се могу сагледавати данас у другом светлу. Сада се ликовна идеја намеће сама по себи, тако и никако другачије. Нема више сликарства импулсивног, нервозног потеза, нема случајних површина, неодређености. Нема случајног сликарства. Сликати се мора пажљиво, исликавати брижљивошћу Вермера, или упорношћу Делвоа. Све што се унесе у слику треба нечему да служи.

Ирационализам који је откривен са стварањем претходних праваца остао је на разини недокучивости, а друге су се силе формирале из његове зракасте распрштелости. Он се може употребити, али на другачији начин. Сад се реално, објективно нашло у живи чудног и недокучивог. У привидном реалном препознавању опет се манифестују силе које ту реалности померају. Нове могућности се отварају после искуства

претходне естетике ружног и несвесног. Чини нам се да на нов начин поседујемо природу.

Једна је евидентна тежња да слика прима све оне садржаје, које су до сада негиране, да се у својој формалној и изражајној структури опет враћа оним не-заменљивим елементима које садржи класична слика. Како? И на који начин? Шта је то што слику приближава реалном и реалистичком виђењу, тј. објективизацији? Ми смо у могућности више да постављамо питања него да одговарамо.

По
ве
ћа